

Angol orosz - magyar export - import társaság tervezete ^[1]

Az alábbi dokumentum az elméleti gazdaságpolitikai íráások egyik gyöngyszeme is lehetne, ha lett volna realitása. Az olvasó előtt felsejlik Magyarországnak képe, amely összeköti a Keletet a Nyugattal, a tervgazdaságot a piac világváival – és ebből jól megél. Miért érdekes a dokumentum? Mert az angol–orosz–magyar export–import társaság létrehozásának gondolatát 1947-ben vetették papírra – a világháború után megkötött békeszerződés előtt nem sokkal, és a kezdődő hidegháború idején.

Bevezetés

A forrás akár az elméleti gazdaságpolitikai íráások egyik gyöngyszeme is lehetne. Az olvasó előtt felsejlik egy vízió: annak a Magyarországnak a képe, amely összeköti a Keletet a Nyugattal, a tervgazdaságot a piac világváival – és ebből jól megél.

Mi az abszolút bizarr? Ezt a kérdést akár egy vicc első mondataként is fel lehetne tenni, de mivel e folyóirat célja távolról sem az, hogy feledhető talalós kérdésekkel kívánjon könnyed szórakozásra csábítani, így a kérdésre adható egyik lehetséges válasz egy 1947-ben papírra vetett gondolat: angol - orosz - magyar export-import társaság alapítása.

A szerzőről aláírás és utalás híján csupán annyit lehet megállapítani, hogy a közgazdaságtanban, illetve a kereskedelempolitikában járatos, képzett személy lehetett. Sajnos, az irat helye sem ad ehhez a kérdéshez fogódzót, mivel ez a tervezet a Belügyminisztérium Közrendészeti Főosztályának iratai között lelhető fel.

A dokumentumban nem szerepel dátum, így a tervezet születésének időpontjára csak az irat tartalmából lehet következtetni. A szerző utal a már meglévő angol-magyar kereskedelmi kapcsolatokra, továbbá szót ejt "az angol megszállás alatt lévő területről nemrégiben visszaérkezett magyar küldöttség"-ről. A britek által megszállt Németország területén járt magyar delegációról, annak összetételéről, utazásának időpontjáról és tárgyalásainak eredményéről sajnos nem sikerült érdemi információt szerezni, de egyéb külügyi eseményekből arra lehet következtetni, hogy a tervezet 1947 derekán készülhetett. A második világháború után az első kereskedelmi tárgyalásokat Magyarország Nagy-Britanniával 1946 novemberében kezdte meg Londonban; majd angol-magyar kereskedelmi megállapodások tettek közzé 1947. május 23-án; 1947. június 26-án pedig egy Tárcaközi Külkereskedelmi Értekezleten nyilvánították ki, hogy Magyarország Németország brit megszállási övezetével kereskedelmi kapcsolatokat kíván létesíteni, amire angol részről pozitív reagálás érkezett.

A belpolitikai élet egyes eseményei is ezt az időszakot valószínűsítik, hiszen 1947 tavaszán-nyarán a béke-előkészítő tárgyalások tanulságait levonva, az ország számára meddőnek találván mind a nyugati, mind a szovjet orientációt, a magyar politikusok egy része - amint ezt az 1947. március 20-án a nemzetgyűlésben a külpolitikai orientációról folytatott vita is mutatta - Magyarország a Szovjetunió és a nyugati hatalmak közti közvetítő szerepét tartotta kívánatosnak.

Az itt közzétett tervezet Magyarország "híd" státusát feltételezi; tulajdonképpen nem más, mint a közvetítő szerepről vallott politikai elképzelések egyfajta gazdasági szempontú alátámasztása. Azonban ha volt is realitása 1945 után egy ilyen elképzelésnek, azt gyakorlatilag a tervezet születésekor el is veszítette. Részint azért, mert épp ezen gondolatok kikristályosodásának időszakában az addig is kölcsönös bizalmatlansággal terhelt viszony a nagyhatalmak között a külügyminiszterek tanácsának moszkvai ülészakán (1947. március 10.-április 25.) végképp megromlott. Részint pedig azért, mert Magyarország Szovjetunióhoz való kötődése ekkorra már - a parlamenti demokrácia színelőadásától függetlenül - politikai és gazdasági szempontból is eléggé szoros volt; köszönhetően többek között az 1945 augusztusában megkötött szovjet-magyar gazdasági egyezményeknek, az itt tartózkodó Vörös Hadseregnek és a Vorosilov marsall által vezetett, a szovjet érdekeket előtérbe helyező SZEK, valamint a szovjet támogatást élvező MKP tevékenységének.

A cinikus olvasóban talán még az is felmerülhet, hogy a tervezet szerzője művét talán azért nem írta alá, mert mire eljutott az utolsó mondatig, már valamely 1947 nyarán történt esemény (a Marshall-terv kihirdetése és az arra való szovjet és kelet-(közép)-európai reakció, esetleg a Dinnyés-kormány színre lépése) miatt maga sem látta értelmét. A már említett Tárcaközi Értekezlet után egy nappal, június 27-én hangzott el a Nemzetgyűlésben Mihályfi Ernő, a külügyekkel megbízott tájékoztatóügyi miniszter kijelentése Magyarországnak külpolitikájáról, melynek "alapja az őszinte és fenntartás nélküli barátság [] a Szovjetunióval". Az elgondolás tehát 1947 nyarán először értelmetlenül, majd egyenesen bizarrá vált. A szerzőről azonban egy dolog biztosan állítható: a KGST megalapításához vajmi kevés köze lehetett.

Forrás

Az elgondolás alapját a jelenlegi gazdasági és politikai helyzet által okozott azon meggondolás képezi, hogy míg egyrészt a magyar gazdasági élet előreláthatóan még hosszú éveken át igen nagy mértékben az orosz befolyás alatt fog állni, másrészt Magyarországnak érdeke, hogy már ez idő alatt is ne csak fenntartsa, hanem fejlessze is a nyugati piacok felé irányuló export-lehetőségeit.

Ez egyben a Szovjetunió érdekeit is szolgálná, mert tudvalevő, hogy Magyarország éppen azért van nehézségekben jóvátételi számlájának fizetésénél, mert a magyar gazdasági élet főleg olyan cikkeket termel, amelyekkel Oroszország - mint szintén elsősorban agrikultur nyeresztermelő állam - maga is rendelkezik s amelyeket éppen ezért nem tud előnyösen, mint jóvátételi fizetéseket, felhasználni. Értjük ezalatt elsősorban az igen fejlett magyar baromfi, tojás, elkészített és füstölt húsnemű, szalámi, gyümölcs, gyümölcsle, toll, stb. mezőgazdasági produktumokat.

Ugyanakkor a felsorolt árucikkek mind elsőrendű szükségletét képezik az angol piacnak, amely már a múltban is nagy mennyiségben vásárolta ezeket az árukat és amely a jövőben Anglia igen nagyfokú élelmiszer-importszükséglete miatt bizonyára még nagyobb vásárló lenne. Az angol piaccal való forgalmunk a fenti cikkekben már csak azért is igen nagy mértékben emelkedhetne, mert tudvalevő, hogy egyrészt az amerikai dollárkölcson rohamos felhasználása súlyos gondokat okoz Angliának, másrészt pedig, mivel Anglia igyekszik magát a dollár-befolyástól minél nagyobb mértékben szabadítani és oly piacokon vásárolni, ahol nem kell dollárt felhasználnia. Épp ezért kétségtelen, hogy az angol piac örömmel fordul a magyar piac felé, annál is inkább, mert a magyar piac ma már ismeri az angol szokásokat és ízlést, és el lehet mondani, hogy a dán és holland piac után Magyarország tudja legjobban az angol piacnak megfelelő árut produkálni.

A fent vázolt hármas kapcsolat adta tehát a gondolatot arra, hogy ezeket a fennálló adottságokat és fejlesztésre kínálkozó lehetőségeket - amelyek mindegyik állam, és pedig a Szovjetunió, Anglia és Magyarország gazdasági életét még hosszú időn át kormányozni fogják - összhangba hozzuk és ez elgondolás kereskedelmi formában való megszervezésével mindhárom állam gazdasági érdekeit szolgáljuk.

Az elgondolás praktikus megvalósításának módja az lenne, hogy mindhárom állam kormányának hozzájárulásával, úgyszintén kereskedelempolitikai vonalon való segítségével a három állam fenti árucikkekben érdekelt kereskedelmének bekapcsolásával egy nagyszabású Angol-Orosz-Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság alakulna, amely ez üzletek lebonyolítását vállalná

Az elgondolás az, hogy a részvénytársaságnak minimum 2 millió font alaptőkével kellene alakulnia, illetve ha a R. T. alaptőkéje nem is lenne ilyen összegű, de szükséges lenne, hogy ez az összeg rendelkezésére álljon a társaságnak az ügyletek fokozatos lebonyolításához.

A R. T. alaptőkéje oly módon lenne megosztandó, hogy abból 30/30%-ot vállalnának az angol és orosz érdekeltek, 40%-ot pedig a magyar élelmiszerszállító cégek érdekeltsége. A lebonyolítás oly formában történne, hogy a Magyarországon vásárolt és Angliába exportált áru angliai font ellenértékéért a társaság Angliában részint olyan iparcikkeket vásárolna, melyekre úgy a magyar, mint az orosz piacnak szüksége lenne, vagy pedig - és ez lenne a legfontosabb - olyan nyersanyagokat, amelyeket a magyar ipar itthoni feldolgozás után Oroszországba szállítana, mint jóvátételi teljesítményt. /Ez utóbbi elgondolás azért lenne magyar gazdasági szempontból különösen fontos, mert így a feldolgozás haszna is Magyarországon maradna./

Ezeknek az iparcikkeknek és nyersanyagoknak az eladásából származó összeg azután ismét a magyar mezőgazdasági kiviteli cikkek vásárlására lenne fordítandó.

Az Angliába irányuló export technikai lebonyolítását a jól bevált és a szakmát teljesen ismerő magyar élelmiszer-cégek intéznék és a mezőgazdasági export tekintetében a társaság voltaképpen csak mint csúcsszervezet kapcsolódna be s e tevékenységért bizonyos jutalékban /cca. 6%/ részesülne.

A Magyarországra irányuló ipari- és nyersanyag-import, a nyersanyagok itteni feldolgozása és azok oroszországi exportja tekintetében viszont a társaság lenne a lebonyolító szerv.

Fel lehet tételezni, hogy ezen az alapon a befektetett tőke évente cca. ötször lenne megforgatható, illetve, ha az export- és importtevékenységet külön-külön aktusnak számítjuk, úgy évente tízszer.

Megmondolás tárgyát képezheti az is - és a magyar kormány szempontjából az egész elgondolásban ez az egyik legfontosabb pont -, hogy amennyiben a magyar kormány e tranzakció lebonyolításával kapcsolatban az Angliából Magyarországra importálandó áruk cca. 75%-ának értékesítésére szabadkezet ad a társaságnak, úgy a társaság a fennmaradó 25%-ot ingyen adhatná át a magyar kormánynak jóvátételi fizetések teljesítésére.

Ez az elgondolás azért nyújtana sokkal nagyobb lehetőséget és garanciát úgy az angol, mint az orosz gazdasági érdekek szempontjából, mert a dolog természeténél fogva a jelen politikai és gazdasági helyzetben, úgyszintén a jelen politikai, kereskedelmi és közlekedési viszonyok bizonytalansága és rendezetlensége mellett csak egy olyan szervezet tudná e tranzakciók hatásos lebonyolítását garantálni, amelyben mindhárom fél megfelelően érdekelve van ahhoz, hogy úgy a sikeres lebonyolításhoz szükséges kereskedelmi és politikai előfeltételeket, mint magának az üzletek technikai lebonyolításának lehetőségét biztosítsa.

Ez pedig legeredményesebben a fenti konstrukció megvalósítása útján lenne lehetséges.

Egy ilyen nagyszabású, nagy lehetőségeket nyújtó elgondolás megvalósítása viszont csakis egy tőkeerős és nagystílusú kereskedelmi vállalkozás keretében képzelhető el.

Van azonban fenti elgondolásnak egy még a szorosan vett üzleti szempontokon is messze túlmenő politikai jelentősége is. Kétségtelen, hogy a háború minden viharával sújtott, annak minden szomorú gazdasági és politikai katasztrófáján átmént Közép-Európa megsegítése és nyugodt fejlődésének biztosítása valósággal világérdekek, mindenestre egyformán érdeke azonban úgy a Szovjetunióknak, mint az angolszász hatalmaknak. Ez pedig csakis megfelelő gazdasági és kereskedelmi politikával érhető el, amely alkalmas arra, hogy ezen a világbéke fenntartása szempontjából rendkívül fontos területen a politikai nyugalom és stabilitás előfeltételét jelentő gazdasági nyugalom és jólét uralkodjék.

Ebből a szempontból pedig a közép-európai agrár-államok felvevő piacainak biztosítása rendkívüli jelentőséggel bír.

Ha egyedül csak a magyar mezőgazdaság fejlődési lehetőségeit vesszük is figyelembe, kétségtelen, hogy megfelelő külföldi piacok biztosítása ennek az egész fejlődésnek legfontosabb előfeltétele.

Kétségtelen, hogy mezőgazdasági termelésünknek úgy a földreform folytán bekövetkezett óriási változások, mint az egész világpiacra végbement hatalmas változások miatt a jövőben egészen át kell alakulnia.

A magyar mezőgazdaságnak a jelenlegi kisbirtok-rendszernek megfelelően belterjessé és minőségi produktumokat termelővé kell válnia. A kisbirtok rentabilitásának ez az egyedüli lehetősége. Ez azonban csak az egyik része a kérdésnek. Az ennél jelentőségben még sokkal fontosabb kérdés az, hogy ha valóban sikerülne gazdasági életünknek ez az átszervezése - aminek pedig feltétlenül sikerülnie kell, mert a másik lehetőség csak a teljes gazdasági katasztrófa a nyomában járó összes szociális veszedelmekkel -, úgy biztosítani kell az így átszervezett termelés számára a megfelelő piaclehetőségeket is.

Ha meglesz a magyar piac termelőképesége, de nem lesz meg a megfelelő elhelyezési lehetőség, úgy az egy óriási gazdasági és politikai katasztrófának lesz az okozója, mert kétségtelenül a csalódás és elkeseredés érzetét fogja kiváltani azokból a gazdákból, akik súlyos áldozatok árán érték el termelésük megjavítását, azonban annak hasznától a piachiány miatt meg lesznek fosztva. Tagadhatatlan szomorú tény ugyanis az, hogy Európa új rendje és Németországnak az európai gazdasági életből való kikapcsolása Magyarországot egyetlen nagyarányú minőségi felvevő piacától fosztotta meg.

Még a németországi viszonyok rendkívüli mértékben való javulása esetén is - amire pedig éveken át még nagyon kevés kilátás lehet - a német piac legfeljebb csak olcsó tömegáru felvételére lesz alkalmas. A Németország rendelkezésére álló végtelenül szegényes anyagi eszközök csak a legprimitívebb kalóriatermelő cikkek bevételét teszik lehetővé és oly luxuscikkekre, mint gyümölcs, vagy baromfi, nem jut valuta.

Hasonlóan reménytelen a helyzet a cseh piacon is, ahová jelenleg csak jóvátételi alapon engedik be a magyar gyümölcsöt. Ugyanez áll az összes többi, a magyar mezőgazdasági export szempontjából figyelembe jövő minőségi terményekre is.

A múltban Berlin, München és Bécs voltak a magyar minőségi termékek legjobb piacai és ezen a geográfiai adottságon rendkívül nehéz lenne még akkor is változtatni, ha a távolság mellett az elzárkózási politika nehézségei is meg nem akadályoznák azt, hogy távolibb, nyugati piacok felé gravitáljon a nagyrészt romlkéony magyar minőségi áru. Ebből a szempontból az egyetlen alternatívát az elvesztett német piacok helyett az angol piac adhatná meg, noha mennyiség tekintetében, főleg pedig az angol piac rendkívüli távolsága miatt ez a piac is csak részben és csak rendkívül alapos és éppen ezért nagy tőkebefektetést igénylő előkészítés után lesz csak megfelelő mértékben kihasználható.

Minthogy azonban más alternatíva egyáltalán nem áll rendelkezésre, a magyar mezőgazdaságnak parancsoló érdeke - nagy érdeke! - hogy minél hamarabb megkezdje az angol piac lehetőségeinek kihasználását és a magyar gazdasági élettel való szerves kapcsolatba hozatalát.

De fontos ennek a kapcsolatnak létesítése angol szempontból is, egyrészt, mert Anglia egyre növekvő mértékben minden élelmiszerben behozatalra szorul, másrészt, mert - mint fentebb ezzel már foglalkoztunk - nálunk nem dollárpiacra tudná szükségleteit fedezni. Végül pedig, mert az angol politikai érdekeknek is megfelelő, hogy Anglia a közép-európai piac minél jelentékenyebb súlyt biztosítson magának, mert kétségtelen, hogy épp úgy, amint Németország politikailag is dominálni tudta Közép-Európát, úgy most végzetlen hiba lenne az angol politika szempontjából elhanyagolni közép-európai gazdasági térfoglalásának kiépítését.

Régi mondása az angol politikának, hogy "trade follows the flag", vagyis, hogy a politikai befolyás és gazdasági érvényesülés egymással együtt járnak és egyik elősegíti a másikat.

Egyébként, hogy ez a politika az angol hivatalos körök tetszésével is találkozik, azt mutatja az a hivatalos kommuniké, amit az angol kereskedelmi delegáció a Magyarországgal folytatott első kereskedelmi tárgyalások alkalmával közzétett.

Ebben "a brit delegáció örömet és készségeit fejezi ki az irányban, hogy Magyarországnak a német piacon elvesztett áru-elhelyezési lehetőségeiért az angol piacon nyújtson kárpótlást mezőgazdasági cikkeinek elhelyezésében. Ebből a szempontból leginkább szárnyas, tojás, napraforgóolaj, bor, borpárlat, konzervfélék, hüvelyesek, gyümölcsvelő és vad jöhetnek számításba. A brit kereskedelmi delegáció kifejezi készségeit az irányban is, hogy Magyarországot minden tekintetben segítse iparcikk- és nyersanyagszükségletének az angol piacon való beszerzésében úgy, hogy a magyar mezőgazdasági export ellenértéke az angol piacon ily célokra felhasználható legyen, az az összeg, pedig, amely nem lenne a sterlingpiacon felhasználható, szabad dollárra legyen konvertálható."

A mellékelt statisztikai táblázat mutatja, hogy mily rendkívüli fontosságú volt a Németországba irányuló export Magyarország gazdasági életében és hogy mily parancsolóan fontos gazdasági stabilizációnk helyreállítása szempontjából, hogy pótolni tudjuk az elvesztett német piacot.

Ugyanakkor azonban - és fenti elgondolásnak éppen ez a nagy ereje - ennek a gazdasági kapcsolatnak a kialakulása nagyon megfelelne a Szovjetunió érdekeinek is. A Szovjetnek épp úgy, mint a többi hatalomnak, érdeke, hogy Közép-Európában gazdasági prosperitás és politikai nyugalom legyen, ennek pedig legfontosabb előfeltétele, hogy a parasztság, mint a legnagyobb termelő és fogyasztó réteg, kedvező kereseti és jövedelmi viszonyok között legyen.

De ennél továbbmenően is az angol piac felé irányuló magyar árucikkek mind olyanok, amelyeknek a Szovjet úgysem vehetné semmi hasznát, másrészt pedig, mivel az ebből befolyó összeg nagyrészt jóvátételi célokra lenne fordítva, a Szovjetunió eléré, hogy a jóvátételi fizetések sokkal zavartalanabban és gyorsabban történjenek.

Ugyanakkor e tervezet sikeres megvalósítása nagy mértékben alkalmas lenne arra is, hogy a Magyarország és a Szovjet közötti kapcsolat mindkét állam előnyére fejlődessen.

Ez elgondolás egy mellékrészleteként megemlítendő még, hogy az egész tervezetet nagyon előnyösen lehetne beállítani a nyugat-németországi, úgyszintén a megszálló angol és amerikai csapatok élelmezési kérdésének megoldására is.

Németország, úgyszintén a megszálló seregek élelmezése Angliának és Amerikának egyik legfontosabb problémája, amely főleg az angol adófizetők szempontjából is rendkívül fontos kérdés, tekintve, hogy Németország angol zónájának ellátása igen erősen nehezedik az angol adófizetőkre.

Magyarország egyrészt geográfiai helyzeténél fogva, másrészt mint a német piacnak a múltban egyik legnagyobb élelmiszer-szállítója, egyenesen predestinálva van arra, hogy ennek a problémának megoldásában olyan szerepet vállaljon, amely nemcsak Magyarországra, de Angliára, sőt Amerikára nézve is előnyös.

A Németország, illetve a németországi megszálló csapatok felé irányuló export két részre osztható:

1./ a német lakosság részére feltétlenül szükséges bizonyos termékek, élelmiszerek és állati nyersanyagok, amelyeknél csak az olcsóbb tömegélelmezési célokra jól használható árukról lenne szó, mint hüvelyesek, szárított főzelék-félék, olcsó fajta étolajak, zsiradékok, stb.;

2./ azok a jobbminőségű élelmezési cikkek, amelyekre a németországi megszálló csapatok ellátására van szükség, és amelyeket így nagy kerülővel és költségtöbblettel vagy Amerikából, vagy pedig az angolok esetében az angol domíniumokból Angliába s onnan Németországba szállítanak. Sőt alkalmas lenne a Magyarországról való export azoknak az amerikai és kanadai konzerváruknak a pótlására is, amelyek ma a megszálló csapatok legfőbb élelmezési cikkét képezik, amelyeknél azonban bizonyára olcsóbb is lenne, másrészt a legénység is szívesebben venné megfelelő tápértékű, friss élelmiszerek szállítását.

Ez ma annál előnyösebben lenne megoldható, mert Németország ellátásának kérdése egyelőre még teljesen rendezetlen probléma és tekintve, hogy a megszállás előreláthatóan még igen hosszú ideig fog tartani és ez alatt az idő alatt a megszálló hatalmak rendkívül erősen be fognak avatkozni az egész német gazdasági életbe, az a tény, hogy a magyar élelmiszer-import ma meg tudná vetni a lábát a német piacokon, a jövőre nézve is rendkívül nagy előnyt és mondhatni, a német piacon való állandó térfoglalást biztosíthatná számunkra. /Hozzá lehetne ehhez tenni az angolok és az amerikaiak felé azt az indokot is, hogy a balkáni és közép-európai piacok közül a magyar piac az, amelynek fejlesztése az angolszász hatalmaknak is leginkább érdeke, mindenesetre jobban érdeke, mint a Szovjettel sokkal szorosabb kapcsolatban lévő jugoszláv, vagy román piacok fejlesztése, amelyek egyébként is kevésbé alkalmasak Németország, főleg pedig a fejlettebb igényű angolszász igények kielégítésére./

A Németországba irányuló export kérdése annál inkább figyelmet érdemel, mert - mint azt épp az angol megszállás alatt lévő területről nemrégiben visszaérkezett magyar küldöttséggel hivatalosan is közölték - a megszálló hatóságok hajlandók lennének ennek az üzletnek kifejlesztéséhez szükséges hivatalos segítséget megadni. E nyilatkozat szerint a német nép használatára semmiképp sem engednek be semmiféle luxuscikket, ideértve még olyan árukat is, mint gyümölcskonzervek, lekvár, baromfi, tojás, húskonzerv, ellenben hajlandók lennének támogatni a Németországba irányuló tömegélelmezési cikkek: hüvelyesek, napraforgóolaj, bizonyos vetőmagvak, olcsó élelmiszerek, stb. bevitelét, amelyek a német nép ellátásának elemi szükségletét képezik.

Ami a Németországból Magyarországra irányuló exportot illeti, itt a nyilatkozat szerint máris egész sora van az olyan német iparcikkeknek a Diesel-motortól kezdve bányagépekig és más, Magyarországon jelenleg még hiányzó árucikkeig, amelyeket a megszálló hatóságok szívesen kiengednek Magyarországra.

A német export lehetőségei annál vonzóbbnak látszanak, mert a megszálló hatóságok általános politikája az, hogy nem ragaszkodnak a kompenzációs megoldáshoz, hanem a tranzakciókat úgy kiviteli, mint beviteli vonalon dollárfizetések alapján bonyolítják le. Vagyis a magyar export-kereskedelem ezen a réven szabad dollárhoz jut.

Mindent összevetve, kétségtelen, hogy fenti tervezet megvalósítása egy oly együttműködési és mindegyik félre nézve előnyös gazdasági kapcsolatot létesítene, amely nemcsak, hogy nagymértékben hozzájárulna a magyarországi helyzet gazdasági és politikai stabilizálásához, de egyben az első praktikus lépés lenne egy angol-orosz együttműködésre a háború által sújtott kis nemzetek egyikének talpra állításában.

Jelzet: MOL XIX-B-1-j, 2. doboz, 17. tétel. A Magyar Országos Levéltár, a Belügyminisztérium Közrendészeti főosztályának iratanyaga. A 2. doboz 17. tételének címe: Tájékoztató jelentések 1947.

Címkék:

[SZEB](#) ^[2]

[Szovjetunió](#) ^[3]

[MKP](#) ^[4]

[Marshall](#) ^[5]

[Vorosilov](#) ^[6]

Kiadás: 4. évfolyam (2004) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/gazdasag/angol_orosz_magyar_export_import_tarsasag_tervezete.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/gazdasag/angol_orosz_magyar_export_import_tarsasag_tervezete.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szeb>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szovjetunio>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mkp>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/marshall>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/vorosilov>